

KAM.U L

KONCEPCE ZŘÍZENÍ

KANCELÁŘE ARCHITEKTURY MĚSTA

ÚSTÍ NAD LABEM

září 2019

Ing. arch. Jan Hrouda

// www.janhrouda.cz

// +420 608 663 006

// arch.hrouda@gmail.com

Obsah

Úvod	2
O roli městského architekta obecně	3
Město Ústí nad Labem	4
Aktuální stav plánování a organizace města	5
Důvody pro vznik Kanceláře architektury města.....	5
Ukotvení v právních předpisech	6
Modely fungování městského architekta.....	6
Aktuální organizační struktura města	7
Návrh organizačního řešení Kanceláře architektury města v Ústí n.L.....	8
A. Kancelář architektury jako součást magistrátu města	8
B. Kancelář architektury jako samostatná organizace	9
Posouzení variant organizace plánování města	10
1. Dosavadní zkušenost a stav města.....	10
2. Organizační a odborné podmínky	11
3. Finanční a časové podmínky	11
Vyhodnocení variant organizace plánování města	12
Účel a činnosti Kanceláře architektury města	12
Rozpočtové nároky organizace.....	16
Návrh dalšího postupu a potřebných kroků.....	17
Závěr	18
Literatura, zdroje a odkazy :	19
Přílohy :.....	19

Úvod

Tato koncepce byla zpracována v roce 2019 Ing. arch. Janem Hroudou na základě pověření Zastupitelstvem města Ústí nad Labem, které k tomuto přijalo dne 18. 2. 2019 pod číslem 23 usnesení:

23/3Z/19

Pověření zastupitele přípravou koncepce „Kancelář architektury města“

Zastupitelstvo města Ústí nad Labem

A) pověřuje

1. Ing. arch. Jana Hroudu, zastupitele města

a) vypracováním koncepce „Kanceláře architektury města“, s finančním omezením pro maximalistickou verzi budoucího ročního rozpočtu této Kanceláře ve výši 30 000 tis. Kč, a předložením této koncepce na jednání Zastupitelstva města Ústí nad Labem, a to nejpozději 16. 9. 2019

B) souhlasí

1. s uzavřením dohody o provedení práce mezi statutárním městem Ústí nad Labem a Ing. arch. Janem Hroudou za účelem zpracování koncepce dle bodu A) 1. a) tohoto usnesení

O roli městského architekta obecně

Městský architekt, jeho pozice, fungování, pravomoci a vliv na rozvoj sídel je tématem odborných diskuzí mnoha posledních let. Po trochu divokých devadesátých letech, kdy byla takováto pozice, tehdy často pokroucená předchozím režimem, ve většině měst zrušena, se toto téma opět dostává také do povědomí široké veřejnosti. Ukazuje se, že v souvislosti se zvyšujícím se zájmem o kvalitu prostředí měst je pozice městského architekta nenahraditelná a potřebná. Význam městského architekta je možné obecně vnímat především v roli koordinátora, iniciátora a mediátora, spoluodpovědného za kvalitní a udržitelný rozvoj sídla.

Role **koordinátora** je podstatná zvláště v tom významu, že město je vždy složitý a živý organismus, na jehož řízení, fungování a rozvoji se podílí velké množství jednotlivých aktérů, každý reprezentující svůj záběr působení či svou oblast zájmu, ať už se jedná o samosprávu města, úřad, veřejné instituce, podnikatele či občany města. Výsledkem činnosti všech těchto aktérů jsou rozmanité záměry či strategie, často běžící bez zájmu a vzájemné koordinace oddělené vedle sebe či spolu naopak kolidující. A právě zde leží, v oblasti týkající se fyzického vývoje města, jedna z podstatných rolí městského architekta, tedy koordinovat jednotlivé záměry, strategie a koncepce dotýkající se vystavěného prostředí, tak aby výsledek byl jejich symbiózou, mající pozitivní dopad na budoucnost a rozvoj města. Toto se může dotýkat především činností jak jednotlivých odborů magistrátu, tak vazby na volenou samosprávu, občany a další aktéry na území města. Cílem takovéto aktivity má být harmonický a udržitelný rozvoj, smysluplně využívající lidské, časové a finanční zdroje města, bez nutnosti opakovaně objevovat již jednou objevené či rekonstruovat již jednou opravené.

Role **iniciátora** je zásadní především v tom, že v případě vývoje města není možné pouze čekat a reagovat na přirozené, plynulé a živelné dění a toto mnohdy opožděně usměrňovat a regulovat. V mnoha případech je naopak potřeba aktivně vyhledávat příležitosti, dávat podněty, nastavovat předem jasná a čitelná pravidla, zkrátka iniciovat kvalitní děje a zásahy, mající pozitivní vliv na fyzický stav města. Z mnoha zahraničních i českých příkladů lze vyčíst, že právě dobré iniciační a akupunkturní zásahy mohou mít významný vliv na dynamiku rozvoje a obyvatelnost prostředí. Z tohoto pohledu patří bezpochyby mezi důležité nástroje institut architektonické či urbanistické soutěže, použitý ve vhodné a přiměřené formě a s kvalitním a komplexním zadáním.

Poslední zmíněnou rolí je role **mediátora**. Tato je spojena především s komunikací, propojováním, vysvětlováním, komentováním a prezentováním. Je cestou hledání dohody. Dohody mezi mnoha hráči na „půdě“ města. Protože právě dialog a následná dohoda jsou základem pro dobře a kvalitně se rozvíjející město v demokraticky fungující společnosti. Ať už se jedná o dialog s volenou samosprávu, úřadem, institucemi a orgány veřejné správy, podnikateli či především občany. S těmi je třeba aktivně spolupracovat vhodnou formou participace na zásadních otázkách rozvoje i detailech řešení prostředí, kde pracují či žijí. Zároveň je potřeba je aktivně informovat a seznamovat s aktuálním děním a záměry výstavby města, ať už formou článků, prezentací, přednášek či komentovaných procházek.

Institut městského architekta může a má být významnou organizací spojenou s rozvojem města. Neměl by však být neomezeným tvůrcem vlastní představy o městě nebo jeho jediným plánovačem. Jeho role je naopak v tvorbě a pečování o dobré, fungující, koncepční a udržitelné životní prostředí města, takové, které následně plynule generuje kvalitní architektonické a urbanistické zásahy a proměny fyzického prostoru města, tak aby naplňoval dlouhodobé koncepce a vize.

Město Ústí nad Labem

Ústí nad Labem je jedním z významných měst České republiky. Město statutární, univerzitní, centrum regionu i celého kraje. Dala mu vzniknout příhodná poloha a související mohutný rozvoj dopravy a průmyslu v 19. století. Ústí, tehdy Aussig, se stalo kolébkou mnoha významných podniků, světových značek, místem zrodu celé řady zásadních jmen rakousko-uherské a později české průmyslnické a podnikatelské historie jako Schicht, Petschek, Wolfrum, Weinmann a další. Tento ekonomický i strategický rozvoj doprovázel i mohutný rozvoj města, spojený jak s promyšlenou urbanistickou strukturou a výstavbou nových částí města, tak s budováním významných a reprezentativních budov a areálů. Vývoj zastavila druhá světová válka, bombardování města na jejím konci a především poválečné vysídlení velké části původního německého obyvatelstva. Následovalo dlouhé období komunismu, během kterého město dále významně rostlo ruku v ruce s důrazem na chemický a výrobní průmysl. Struktura města se výrazně rozrostla do okolní krajiny, více či méně podařenými celky panelových sídlišť. V centru města, v duchu tehdejší vize totální přestavby v socialistický vzor sídla, vládly především rozsáhlé asanace a odstřely původních domů či celých městských bloků, nahrazované naddimenzovanými stavbami úřadů, administrativních a správních budov. To, po poválečném bombardování, „nalomilo“ nohy tradiční struktury města a zcela proměnilo historickou stopu a tvář centra. Následovala doba porevoluční, kdy se v devadesátých letech a na přelomu tisíciletí město znovu nadechlo a některými odvážnými kroky, jako byla výstavba Mariánského mostu, či snahou o návrat k městské struktuře v podobě tehdejšího inovativního územního a regulačního plánu a celkovou rekonstrukcí a dostavbou centra, se snažilo vyrovnat s celkovou proměnou společnosti a navázat na své historické kořeny. Následující období ekonomické transformace, rozpadu původně dominantního průmyslu, dlouhodobé eskalace sociálních problémů a významného nárůstu zadlužení města však přineslo spíše dlouhodobou stagnaci. Ta je spojena se vznikem brownfieldů, degradací celých čtvrtí města, nárůstem vnitřního dluhu údržby a obnovy města, minimální novou bytovou výstavbou a naopak někdy neřízeným vznikem nových sídlišť rodinných domů v okolní krajině. To vše v situaci, kdy jedno z nejzásadnějších bohatství, a to okolní rozmanitá a obrovsky působivá krajina, stojí trochu stranou skryto ve stínu pověsti a image města, stigmatizované představou špinavého, průmyslového, zapáchajícího sídla, plného vyloučených lokalit. Město se tak nyní nachází v ne zcela optimální formě, přešlapujíc na místě v mnoha oblastech, včetně plánování rozvoje města.

Město Ústí nad Labem nutně potřebuje mít vizi. Vizi, která by napříč politiky i občany posunula jeho rozvoj kupředu a nastavila jasný směr jeho budoucnosti. Jedním ze zásadních základních kamenů této vize musí být i představa o rozvoji fyzického prostředí města. Tento rozvoj musí stát na důkladné znalosti historie i současného stavu, na kvalitním sběru dat a informací a schopnosti všechny tyto podklady odborně, kvalifikovaně a čitelně uspořádat, vyhodnocovat a transformovat v budoucí plány, koncepce a strategie. Tak aby bylo možné řešit problémy, odvracet hrozby, nacházet příležitosti a posilovat silné stránky. Výsledkem, ve fyzickém prostředí města, jsou pak kvalitní rozvojové dokumenty (strategický plán, územní plán, územní studie či regulační plány), koncepční studie, promyšleně připravené investice, obnovovaná veřejná prostranství, čitelná pravidla tvorby města a mnohé další. Důležitou součástí celého procesu je pak schopnost města všechna tato témata dostatečně komunikovat a to jak dovnitř sebe sama, k politikům a úředníkům, tak vně k občanům, podnikatelům, institucím či okolním obcím a městům. Je zcela zásadní, aby to bylo právě město, kdo bude celou diskuzi moderovat a koordinovat, tak aby bylo možné dohodnutou vizi naplňovat či dále rozvíjet.

Aktuální stav plánování a organizace města

Město Ústí nad Labem se aktuálně nachází, z pohledu plánování rozvoje, v procesu zásadních kroků a rozhodnutí. Už několik let od konce roku 2015 především stojí před úkolem zpracování nového územního plánu města, který by nahradil nekvalitní platný plán z roku 2011, doprovázený mnoha problémy, stížnostmi občanů i soudně zrušenými částmi. Příprava nového plánu, i vlivem strukturálních personálních nedostatků, pokračuje jen velmi pomalu. Dále jsou zpracovávány důležité koncepční dokumenty, jako nová Strategie města či Plán udržitelné mobility a Územní studie krajiny. Město se chystá na nová dotační období. Mimo tato celoměstská témata se město potýká dlouhodobě se špatnou kvalitou veřejných prostranství, absencí koordinovaného přístupu k jejich obnově a postupné revitalizaci a to včetně detailů a mobiliáře. Zapojení občanů do plánování nových investic a koncepcí je minimální a stejně tak chybí místo pro jednoduché předávání informací o celkovém plánování a rozvoji města. Všechna tato témata se nezdá stávat terčem mnohdy oprávněné kritiky obecné i odborné veřejnosti.

Z hlediska řízení a organizace plánování rozvoje města mělo Ústí nad Labem před rokem 1989, podobně jako celá řada tehdejších měst, vlastní Útvar hlavního architekta. Ten byl po revoluci zrušen a začleněn do struktury magistrátu města. V devadesátých letech vykonával pozici vedoucího odboru rozvoje města, tehdy prakticky pozici městského architekta, Jan Jehlík. Po jeho odchodu byla odpovědnost za organizaci rozvoje nesena různými odbory magistrátu. Na základě zvyšující se obecné poptávky byla pozice městského architekta znovu obnovena až v roce 2013 a to postupem času v různých postaveních, od samostatného oddělení odboru rozvoje po přímou podřízenost vedoucímu odboru rozvoje. Funkci městského architekta zastával od roku 2013 až do konce roku 2018 Vladimír Charvát.

V současné době je pozice městského architekta stále součástí vnitřní struktury magistrátu města. Jedná se oficiálně od roku 2017 o samostatné oddělení, které je součástí Odboru investic a územního plánování. V organizační struktuře úřadu je nyní tvořeno třemi pracovními místy a to vedoucím (=“městský architekt“) a dále dvěma dalšími pozicemi architektů. Prakticky je v době zpracování analýzy (05/2019) obsazeno pouze jedno místo architekta a to ani ne na celý úvazek (1 den v týdnu). Od vzniku samostatného oddělení městského architekta (02/2017) bylo opakovaně vypsáno několik výběrových řízení na obsazení pozice vedoucího (městského architekta), ale vždy bylo pro naprostý nezáměr zrušeno. To vypovídá o nevhodnosti stávajícího organizačního řešení i obecně nevhodnosti formy hledání takto zásadní osobnosti. Město je tak v této oblasti dlouhodobě personálně oslabeno, což se podepisuje na celé řadě témat a agend tak, jak bylo popsáno výše.

Důvody pro vznik Kanceláře architektury města

Na základě v předchozích kapitolách stručně shrnutých poznatků je zřejmé, že město Ústí nad Labem potřebuje svou vizi a s ní spojený rozvoj nastavit novým způsobem. Je zde celá řada problémů, hrozeb, výzev, skrytých potenciálů i příležitostí, které je potřeba aktivně řešit. Ve městě chybí instituce či organizace, která by výše uvedená témata a agendy důsledně, koordinovaně a celistvě spravovala. Místo, kde by vznikaly odborné podklady pro potřeby a rozhodování politiků, jakožto volených zástupců občanů. Trvalejší struktura, která by vybrané koncepce a vize byla schopná přenášet dlouhodobě, napříč volebními obdobími i etapami vývoje města. A v neposlední řadě také platforma, kde by bylo možné výsledky a témata identifikovat, komunikovat s občany, vést a moderovat potřebnou diskuzi a nakonec vše kvalitně prezentovat. A právě tuto roli by měl převzít městský architekt, v případě města velikosti Ústí nad Labem pak jednoznačně širší tým Kanceláře architektury města.

Ukotvení v právních předpisech¹

Pozice a funkce městského architekta není v současnosti právně upravena. Změnu k lepšímu přináší usnesení vlády č. 22 k Politice architektury a stavební kultury ČR z ledna 2015. Posílení úlohy městských architektů bylo ustanoveno jako jeden z cílů její implementace (cíl 3.3).

Konkrétní právní podklad pro zřízení pozice městského architekta tedy sice neexistuje, ale její ustavení lze vyvodit a obhájit celou řadou právních předpisů:

- o Obec je povinna pečovat o všestranný rozvoj svého území podle § 2 zákona o obcích.
- o Obec má právo zřizovat jako iniciační a poradní orgány komise a výbory, v jejichž rámci může architekt města vykonávat svou činnost (§ 117 a 122 zákona o obcích).
- o Podle § 174 odst. (1) stavebního zákona lze v územních, stavebních a dalších řízeních využít součinnosti experta.
- o Cíle a úkoly územního plánování, které uvádí stavební zákon v paragrafech 18 a 19, rovněž odůvodňují expertní spolupráci architekta.
- o Podle § 96b stavebního zákona (po novele 2018) orgán územního plánování posuzuje přípustnost většiny stavebních záměrů formou závazného stanoviska. Mj. i z hlediska cílů a úkolů územního plánování (§ 18 a 19 stavebního zákona), k čemuž nezřídka nemá potřebnou kvalifikaci. Městský architekt ano.
- o Obec je podle § 85 stavebního zákona účastníkem všech územních řízení, ve kterých může svá vyjádření podávat například na základě doporučení městského architekta.

Modely fungování městského architekta

Vzhledem k tomu, že není pozice městského architekta striktně definována zákonem, lze napříč Českou republikou nalézt celou řadu modelů jeho fungování. Základním rozdělením je to, zda městský architekt působí vůči městu externě či interně, což má logicky významnou souvislost s velikostí sídla.

Externí forma městského architekta

Malé a střední obce, městyse a malá města městského architekta na plný úvazek nepotřebují. A ani by si ho ve struktuře svého úřadu nemohly dovolit. Městský, či dokonce obecní architekt tak u takovéto velikosti sídel (zhruba do 20 tis. obyvatel) zpravidla působí jako jedinec v externím smluvním vztahu, řádově, dle potřeby, několik dní v měsíci či týdně, kdy je k dispozici pro konzultace politikům, úředníkům a občanům. V takovéto pozici působí městských architekt například v Litoměřicích, Děčíně či nově v České Kamenici.

Interní forma městského architekta

S narůstající velikostí sídla je předchozí forma spolupráce nedostatečná, roste jak rozsah a množství úkolů, tak s tím spojené časové a personální nároky na institut městského architekta. U větších sídel (zhruba nad 20 tis. obyvatel) se tak městský architekt stává zpravidla součástí správy města v interní, zaměstnanecké formě a postupně se také nejedná pouze o jedince, ale o celý tým pracovníků.

Základním rozlišením u interní, zaměstnanecké formy fungování městského architekta je to, zda se jedná o začlenění do struktury úřadu či magistrátu, anebo mimo ni.

---

¹ <https://www.cka.cz/cs/media/prilohy/cka-edice-mestsky-architekt-tisk.pdf>

Prvním typem je začlenění městského architekta (příp. členů jeho týmu) do struktury úřadu jako zaměstnance odboru či oddělení. Případně může vzniknout samostatný Odbor městského architekta. Pracovní podmínky, náplň činnosti, kompetence a zodpovědnost specifikuje zákon a organizační řád úřadu. Činnost v takovéto formě je velmi často provázána jak se samosprávou, tak přeneseným výkonem státní správy (úřad územního plánování, činnost stavebního úřadu apod.). V takovémto modelu fungují úřady např. v Liberci, Ostravě, Pardubicích či Hradci Králové. Tato forma může být doplněna o vysoce expertní orgán, jako je např. Rada architektů města Liberec. Jak se ale v poslední době ukazuje, celá řada těchto měst (Liberec, Pardubice, Ostrava) zvažuje, či dokonce již založila (naposledy Městský ateliér prostorového plánování a architektury Ostrava) institut městského architekta také mimo strukturu úřadu (viz. navazující text). Jako součást úřadu fungoval a funguje městský architekt několik posledních let také, jak již bylo popsáno výše, v Ústí nad Labem, a to v průběhu času na různých pozicích, ať jako přímo podřízený vedoucímu odboru, tak jako vedoucí samostatného oddělení. Analýza dosavadního fungování je součástí samostatné kapitoly.

Druhým typem je vyčlenění institutu městského architekta mimo strukturu úřadu či magistrátu. V právním prostředí České republiky je vhodnou a užívanou formou prakticky výhradně příspěvková organizace, zřizovaná městem. Takovouto organizaci nalezneme například v Praze (Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy), Plzni (Útvar koncepce a rozvoje města Plzně), Brně (Kancelář architekta města Brna) či v Karlových Varech (Kancelář architektury města). Naposledy takovouto organizaci zřídilo město Ostrava (Městský ateliér prostorového plánování a architektury). Principiálně se většinou jedná o relativně samostatnou organizaci, nezávislou na úřední organizaci města, ale velmi úzce s touto organizací spolupracující. Role těchto institucí je většinou výhradně samosprávná a mají ve vztahu k městu a jeho rozvoji za úkol práci koncepční, koordinační a poradní. Organizační samostatnost umožňuje větší míru flexibility, což odpovídá velmi různorodému okruhu úkolů a rovněž znamená větší atraktivitu pro zaměstnance, mnohdy renomované a zkušené odborníky. Důležitou součástí práce všech těchto organizací je spolupráce s odbornou i laickou veřejností a její zapojování do plánování rozvoje města. Rozsah činnosti je vždy specifikován ve zřizovací listině a vedle analytické, poradenské a konzultační činnosti v oblasti architektury, urbanismu, rozvoje, tvorby a správy města tyto organizace někdy také samy zpracovávají strategické, urbanistické a územně rozvojové dokumenty. Součástí struktury těchto organizací bývají i kontrolní orgány politického vedení (dozorčí rada apod.) a expertní odborné orgány (odborná rada, ozvučná deska apod.).

Tématu fungování městských architektů se dlouhodobě věnuje celá řada organizací a platforem, v čele s Českou komorou architektů.² Ta také vede přehled městských architektů jednotlivých měst.³

Aktuální organizační struktura města

V příloze č.1 je pro výchozí orientaci schéma stávající organizační struktury magistrátu města Ústí nad Labem. Následují v příloze č.2 podrobnější struktury odborů, které mají k roli městského architekta nejbližší a to Odbor strategického rozvoje a Odbor investic a územního plánování, v jehož struktuře je aktuálně Oddělení městského architekta.

---

² <https://www.cka.cz/cs/media/prilohy/cka-edice-mestsky-architekt-tisk.pdf>
<https://www.cka.cz/cs/cka/tema-CKA/mestsky-architekt>

³ <https://www.cka.cz/cs/cka/tema-CKA/mestsky-architekt/ma-evidence.pdf/view>

Návrh organizačního řešení Kanceláře architektury města v Ústí n.L.

Vzhledem k velikosti města, jeho významu i rozsahu témat, kterými je nutné se zabývat, je jednoznačné, že pozice městského architekta v Ústí nad Labem nemůže být řešena občasnou externí spoluprací s vybraným odborníkem či skupinou odborníků. Z těchto důvodů i z dosavadní zkušenosti je možné rovněž konstatovat, že pozici městského architekta by, ve městě velikosti Ústí, neměla zastávat pouze jedna osoba, ale musí se jednat o širší tým. Na základě v předchozích kapitolách uvedené analýzy možného fungování je tedy jednoznačné, že je nutné zřídit pozici městského architekta v interní, zaměstnanecké formě. Variantně se, dle v předchozích kapitolách zmíněných modelů fungování, může jednat o pozici uvnitř struktury magistrátu (odbor či oddělení), nebo o samostatnou organizaci.

A. Kancelář architektury jako součást magistrátu města

V současné době je v Ústí nad Labem pozice městského architekta plně integrována ve struktuře magistrátu města. Nově by řešení muselo znamenat přehodnocení stávající pozice a její výrazné posílení, a to vytvořením samostatného odboru, či variantně celé sekce magistrátu, spojené s rozvojem města, v jejímž čele by městský architekt stál. Umístění ve struktuře magistrátu by muselo odpovídat potřebnému zvýšení významu pozice a muselo by být doprovázeno patřičnými pravomocemi a odpovědností za rozvoj města. Důležitým momentem by bylo vymezení v rámci samosprávné a přenesené působnosti a s tím spojenými rozhodovacími pravomocemi. V případě zřízení kanceláře uvnitř úřadu by pouze samosprávné pravomoci prakticky kopírovaly dnešní stav a hrozilo by reálně pokračování stávající pracovní a především personální patové situace. Nový odbor by tak musel logicky nést kombinaci samosprávných a přenesených správních rolí. V obdobné pozici funguje městský architekt v některých městech (Hradec Králové, Ostrava, Liberec a další) a rovněž je možné případně využít dřívější poznatky a závěry zpracované Skupinou nezávislých architektů a inženýrů pro rozvoj města Ústí nad Labem. Možným řešením je tak silný samostatný odbor, či několik odborů sdružených do sekce rozvoje města, s vhodným vzájemným koordinátorem (Ředitel sekce rozvoje města). V obou variantách je jednoznačné, že do kompetence takového útvaru by mělo spadat :

- činnost stavebního úřadu, a to jak v části stavebně-správní, tak v části územně-správní
- činnost úřadu územního plánování – pořizovatel územně plánovací dokumentace
- činnost koncepční – architektura a urbanismus

Do kompetence by dále, v případě zřízení celé sekce magistrátu, mohlo spadat strategické plánování, správa geografického informačního systému, mediální komunikace a prezentace, památková péče, správa a rozvoj majetku, rozvoj zeleně, věda a výzkum.

Součástí jakékoliv struktury městského architekta, jako odboru či sekce magistrátu, by měl být i nezávislý orgán, garantující odbornou rovinu rozvoje města. Může se jednat o radu či komisi odborníků, dále rozšiřitelnou o zásobník expertů či ozvučnou desku (diskuzní platformu). Tento orgán by měl být politicky nezávislý a dlouhodobě obsazovaný na základě odbornosti a měl by mít možnost vyjadřovat se k zásadním krokům a záměrům, jak městského architekta, tak celého města.

Zřízení pozice městského architekta jako součástí magistrátu musí být doprovázeno podrobnou analýzou a hloubkovou restrukturalizací celého úřadu, tak aby bylo možné shromáždit pozice a pravomoci, mající vliv na rozvoj města, které jsou dnes fragmentovány do různých odborů. V takovém případě by se případně nabízelo také další strukturování úřadu do jednotlivých sekcí, s odpovědností

za příslušné části života města (rozvoj, finance, sociální oblast apod.)⁴. Tomu by pak měla odpovídat i gesční podřízenost jednotlivým náměstkům, primátorovi či řediteli úřadu.

Základní výhodou takovéto pozice může být možnost přímých rozhodovacích pravomocí (včetně vydávání stanovisek, rozhodnutí a povolení), dlouhodobě stabilnější pozice včetně vztahů a vazeb na jiné odbory či sekce úřadu, pevnější svázání se strukturou úřadu, jednotná pravidla a principy fungování, shodné pro celý úřad.

Základní nevýhodou takovéto pozice je velmi byrokratická struktura s převládající administrativní, formální a organizační činností a s nebezpečím potlačené koncepční práce architekta, což je právě v Ústí nad Labem zásadně dlouhodobě chybějící prvek. Při větším množství přenesených správních činností hrozí zahlcení touto agendou. Při hlubší strukturalizaci může hrozit také nebezpečí rozmělnění odpovědnosti a celkově nejasnost vůdčí pozice a odpovědnosti za koncepční rovinu rozvoje města (kdo bude reálně „městským architektem“). Problémem může být rovněž nejasné vymezení a oddělení samosprávné a přenesené působnosti. Potenciálním nebezpečím je rovněž kumulace moci a rozhodovacích pravomocí k jedné osobě či úřadu.

B. Kancelář architektury jako samostatná organizace

Pro působení institutu městského architekta v interní, zaměstnanecké formě, která by však byla nezávislá na struktuře úřadu města, je, na základě celé řady zkušeností v jiných českých městech (Praha, Brno, Karlovy Vary, Plzeň, Ostrava a další), ověřenou a vhodnou formou příspěvková organizace. Toto řešení odpovídá současným trendům a umožňuje, při pevné vazbě na úřad i volené zástupce města, větší nezávislost a pružnost organizace, v přímé provázanosti s proměnlivostí rozsahu a obsahu pracovních úkolů a požadavků. Důležitým momentem takového zřízení je funkční oddělení samosprávné a přenesené činnosti a od toho odvozených principů fungování. V rámci úřadu je ponechána dlouhodobě stabilní, jasně, konkrétně a pevně úkolovaná struktura převážně státní správy (stavební řád, územní plánování, památková péče atd.) a do samostatné organizace je naopak vyčleněna relativně proměnná agenda samosprávná (koncepce, strategie, architektura a urbanismus, detaily města, správa dat a informací a prezentace s komunikací). V rámci této agendy je nutné řešit velmi rozmanité úkoly s rozdílnou časovou, prostorovou a obsahovou náročností, s proměnlivými požadavky na potřebné pracovníky, na což může samostatná organizace lépe, vhodněji a pružněji reagovat. I tak je ale možné zakomponovat do rozsahu činnosti organizace jasné provázání s výkonem státní správy (např. zpracování odborných stanovisek pro správní rozhodnutí). Takováto organizace má tedy působit jako koncepční, koordinační a poradní pracoviště, které je přímým partnerem jak voleným zástupcům, tak úřadu města, investorům, organizacím a občanům. Nemá být tvůrcem dogmat a závazných stanovisek či rozhodnutí, může ale zastupovat samosprávnou vůli města v jednotlivých řízeních či zpracovávat odborná stanoviska k jednotlivým řízením či úkonům města. Příspěvková organizace je vždy pevně spjatá s vnitřními vazbami a pravidly, odpovědností i rozpočtem města, přesto umožňuje větší míru pružnosti a částečné nezávislosti na úředních systémech města. Pružnost může umožňovat dlouhodobý vývoj organizace v přizpůsobování se situaci, personálním a finančním potřebám a možnostem města.

Vůdčí postavou organizace (kanceláře architektury města) má být její ředitel = městský architekt. Následovat může vnitřní členění do jednotlivých sekcí, dle rozsahů úkolů a oblastí, kterými by se organizace zabývala (územní plánování, architektura a detail města-veřejný prostor, strategie, data a informace, komunikace a PR, brownfieldy, jezero Milada apod.).

---

⁴ http://www.praha.eu/public/14/8f/86/1338014_227682_Priloza_TZ_nova_struktura_MHMP_25._4.pdf

Součástí zřízení organizace může být, tak jak je to například i u jiných organizací města, rovněž zřízení odborných a dozorčích orgánů. Dohledovým orgánem může být dozorčí rada, obsazená politickými zástupci. Konzultačním orgánem pak může být odborná či expertní rada, sledující koncepční fungování organizace a fungující jako poradní hlas ředitele pro zásadní otázky rozvoje města. Na odbornou radu může dále navázat i široká diskuzní platforma (ozvučná deska) odborníků, expertů a zásadních stakeholderů města.

Zřízení samostatné příspěvkové organizace by mělo být doprovázeno reorganizací, i dílčí, magistrátu města, kdy by měly být provedeny přesuny uvnitř struktury a mezi strukturou úřadu a novou organizací, v souladu s úkoly a rozsahem činností. Jednotlivé odbory magistrátu by pak s příspěvkovou organizací spolupracovaly. Možným řešením může ale být také zorganizování s příspěvkovou organizací svázaných činností úřadu (stavební úřad, územní plánování, památková péče, investice, strategie) pod jeden partnerský odbor či sekci města. Ten by pak komplexně zpracovával, posouval a rozhodoval jednotlivé výstupy příspěvkové organizace dále ve struktuře magistrátu, vně i v rámci všech navazujících řízení.

Jednoznačnou výhodou zřízení pozice městského architekta ve formě příspěvkové organizace je částečná autonomie a z ní plynoucí nezávislost a větší míra pružnosti oproti pevněji svázané struktuře úřadu. To je výhodou vzhledem k rozmanitosti úkolů a řešených témat. Dále to může být zásadní výhodou z hlediska atraktivity pro zde zaměstnávané odborníky i širokou veřejnost, která by měla organizaci vnímat jako nezávislého garanta koncepčního rozvoje města. Výhodou může být rovněž přímější a jednodušší vazba na volené zástupce – politiky. Dále je možné stanovit pružněji vnitřní strukturu a fungování organizace i platové podmínky (které však musí vycházet z platových tříd). Částečná nezávislost umožní také lepší podmínky pro propojování a moderaci diskuze mezi jednotlivými aktéry ve městě.

Nevýhodou takovéto pozice může být absence reálných rozhodovacích pravomocí a s tím spojený nedostatečný respekt či potenciál vzniku vnitřních sporů vůči úřadu města. Nevýhodou může být, při nedostatečné kontrole a vymezení, i stanovení míry odpovědnosti a činnosti. Vstupní nevýhodou může být větší finanční náročnost pro ustanovení organizace (při autonomních prostorech působení a vybavení).

Posouzení variant organizace plánování města

V předchozím textu byly nastíněny dvě základní varianty možného zřízení nové organizace plánování města. Pro jejich vyhodnocení je zvoleno posouzení z následujících pohledů:

1. Dosavadní zkušenost a stav města
2. Organizační a odborné podmínky
3. Finanční a časové podmínky

1. Dosavadní zkušenost a stav města

Z dosavadní zkušenosti je zřejmé, že současná forma fungování městského architekta je zcela nevhodná, a to jak z hlediska nízké atraktivity pro potenciální zaměstnance (nulový zájem o výběrová řízení), tak malého vlivu na rozvoj města a pravidel či pravomocí zapojení městského architekta do jednotlivých procesů (příprava zásadních dokumentů, příprava investic apod.). Veškeré správní i úřední postupy ve městě samozřejmě uvnitř úřadu fungují (vydávání stanovisek, rozhodnutí, pořizovatelská činnost), zásadní deficit je však v rovině koncepční, koordinační a dále prakticky nefunguje komunikace s veřejností, dlouhodobé plánování rozvoje města a jeho naplňování. Toto všechno jsou činnosti, které může jednoznačně lépe naplnit Kancelář architektury města v nezávislé formě, pro níž jsou to témata

zásadní. Nezávislejší pozice má, dle zkušeností z jiných měst, jednoznačně i vyšší potenciál přilákat kvalitní odborníky jako budoucí zaměstnance, které je možné také lépe finančně ohodnotit. Nezávislá instituce, na rozdíl od pozice uvnitř úřadu, by také jistě jednodušeji vyplnila dnes prázdný prostor v potřebné komunikaci důležitých témat rozvoje města mezi politiky, úřadem, investory, organizacemi a především občany města. Její odborný názor či práci by bylo možné v poslední době využít například při přípravě nového územního plánu, tvorbě vize města v rámci nového strategického plánu, prosazování zájmů města ve vztahu k rozvoji jezera Milada či naposledy třeba v názoru na možné využití areálu UJEP v ulici Hoření. U všech těchto témat by samostatná instituce mohla přinášet nezaujatý, respektovaný a odborný pohled.

2. Organizační a odborné podmínky

Z hlediska organizace plánování města je potřebné jasněji vymezit pravomoci a povinnosti jednotlivých jeho aktérů. Oddělení výkonu státní správy a samosprávných činností je jedním z důležitých kroků, samozřejmě při možnosti další spolupráce těchto složek v potřebných tématech. Tento postup ostatně také avizuje připravovaná nová koncepce stavebního zákona, která v některých variantách dokonce pracuje se zcela samostatnými stavebními úřady. Je tedy logické se takovéto koncepce držet a nastavit tak i fungování města. Opět se tedy ukazuje jako vhodnější forma samostatné organizace, kdy je organizační vymezení jednoznačné (samosprávná činnost). Vymezení pouze v rámci úřadu by prakticky kopírovalo dnešní stav, který se, jak bylo uvedeno výše, dlouhodobě neosvědčil.

V rámci odborných podmínek jde o rozsah a možné vymezení jednotlivých úkolů a činností. Toto nastavení může být pro obě formy organizace odborně prakticky totožné (organizační řád x zřizovací listina). Volněji forma příspěvkové organizace však může do budoucna jednodušeji reagovat na proměnlivost jednotlivých úkolů a jejich vývoj v čase, kdy se procesy plánování města dlouhodobě vyvíjí a město v různé době potřebuje řešit různá témata (územní plán, revitalizace brownfieldů, jezero Milada, příchod strategického investora, vysokorychlostní železnice apod.). Jednotlivé úkoly pak znamenají rozdílnou finanční, personální a odbornou zátěž. Na to je, v procesu plánování města, ideální reagovat užším, dlouhodobě fungujícím týmem, průběžně doplněným dle potřeby o externí zpracovatele či dočasné najímané odborníky. To umožní reagovat na vývoj situace rychleji, pružněji a s menšími finančními nároky, než kdyby byla zřízena rozsáhlá a trvalá pracovní struktura uvnitř úřadu. Pro takovouto dynamickou formu fungování města je ideální právě koncepce nezávislé organizace městského architekta.

3. Finanční a časové podmínky

Důležitým aspektem jakýchkoliv kroků je samozřejmě jejich finanční náročnost. Zcela obecně se dá konstatovat, že z hlediska nákladů jsou obě dvě varianty prakticky vyrovnané. Potřebný počet pracovníků i jejich mzdové zařazení vyjde ze stanovených úkolů a činností, nehledě na organizační zařazení. Jak samostatný odbor, tak příspěvková organizace bude dále vyžadovat obdobné administrativní, účetní, servisní a právní zázemí. To může být v obou případech částečně, či zcela zabezpečeno rovněž úřadem města či externími službami. Se zřízením pak budou souviset další náklady na zařízení kanceláří, hardware, software, služby atd. Tyto náklady budou opět obecně shodné. Organizace uvnitř úřadu může, především zpočátku, uspořit část prostředků využitím stávajících zdrojů magistrátu. Samostatná organizace má naopak významně vyšší potenciál budoucích úspor. Zprvce může část financí čerpat i z dalších zdrojů, mimo rozpočet města (poskytování komerčních služeb, granty, dotace apod.), zadruhé je lépe připravena na již zmíněnou proměnlivost řešených problematik, kdy není nutné na vybrané úkoly zaměstnávat vysoce kvalifikované (a samozřejmě logicky drahé) odborníky pevně zakotvené ve struktuře města, ale naopak je využít v časově omezených smluvních vztazích, čímž jistě dojde k úspoře celkových nákladů.

Z hlediska časové náročnosti pro vznik a zprovoznění nové organizace plánování města nejsou obě varianty příliš rozdílné. Zásadním momentem bude samozřejmě kvalitní výběrové řízení na vedoucího či ředitele. V prvním období může být pravděpodobně o něco rychlejší model fungování uvnitř úřadu, kde jsou zaběhnuté principy fungování i jasně daná organizace a systém práce. Delší proces u vzniku zcela nové samostatné organizace, která se bude muset pochopitelně „zaběhnout“, může být v budoucnu vyrovnán „na míru“ nastaveným a efektivnějším způsobem fungování.

Vyhodnocení variant organizace plánování města

Na základě provedeného posouzení je zřejmé, že ve většině zásadních kritérií je objektivně vítězí variantou vhodného uspořádání procesu plánování města zřízení **nové samostatné příspěvkové organizace města – Kanceláře architektury města**. Výhody této varianty, pro shrnutí, jsou následující:

- autonomní, na stávající zaběhnuté struktuře nezávislá, forma s potenciálem odborně, veřejně i politicky respektovaného, nezávislého názoru na rozvoj města
- jednoznačně atraktivnější forma pro přilákání odborníků, budoucích zaměstnanců, včetně budoucího ředitele
- jasné vymezení činnosti v rámci samosprávné a přenesené působnosti, odpovídající rovněž záměru rekonstrukce stavebního zákona
- možnost dynamického vývoje organizace ve vazbě na obsah i rozsah práce a potřeb města
- potenciál bližšího kontaktu s veřejností v rámci úlohy odborného prostředníka mezi občany a vedením či úřadem města, odbourání politizace témat
- forma odpovídající aktuálním trendům a vývoji plánování měst, a to jak v rámci České republiky, tak v zahraničí
- do budoucna možnost generování vlastních, od města nezávislých příjmů a úspora nákladů efektivním nastavením fungování
- možnost nastavené přímé vazby na vedení města i přímé vazby na samotný magistrát
- určitá míra nezávislosti na „politických turbulencích“ – přenášení koncepce napříč volebními obdobími

V další části koncepce je nyní detailněji rozebrána vybraná varianta organizace plánování města – příspěvková organizace Kancelář architektury města.

Účel a činnosti Kanceláře architektury města

Na základě poznatků z předchozích kapitol koncepce, analýzy potřeb města, analýzy současného stavu a na základě inspirace obdobnými instituty českých měst je sestaven následující přehled účelu a činností Kanceláře architektury města. Tento přehled by se měl stát základem budoucí zřizovací listiny.

ÚČEL ORGANIZACE

- Plnění role odborné autority a příprava odborného názoru z hlediska koncepce (vize) rozvoje statutárního města Ústí nad Labem, a to v oblasti strategického plánování, územního plánování a urbanismu, infrastruktury města, veřejného prostoru a kulturních hodnot
- Zajišťování a provádění činností v oblasti urbanismu, územního plánování a strategie rozvoje města
- Zajišťování a provádění činností v oblasti péče o veřejný prostor a architektonickou kvalitu staveb
- Koordinace územního a strategického plánování s cílem vytváření celkové vize rozvoje města

- Komunikace s veřejností a investory ve věcech urbanistického a architektonického rozvoje města a územního a strategického plánování
- Sběr a interpretace prostorových dat o městě

HLAVNÍ PŘEDMETY ČINNOSTI

- monitorování a koordinace činností a procesů v oblasti územního plánování, urbanismu, rozvoje města a strategie rozvoje města, rozvoje veřejného prostoru a infrastruktury města
- spolupráce na tvorbě vize města, vytváření, koordinace a posuzování celoměstských i oborových koncepcí a strategií, především v oblasti dopravní, technické, krajinné a ekonomické infrastruktury
- iniciace a organizace urbanistických, krajinářských a architektonických soutěží
- příprava a projektování konkrétních projektů revitalizace veřejných prostor města
- činnost projektanta územně plánovacích podkladů (územní studie) a územně plánovacích dokumentací (územní plán, regulační plán)
- iniciace, zajišťování a zpracovávání podkladů pro územně plánovací činnost
- vyhledávání a iniciace řešení klíčových témat a projektů souvisejících s urbanistickým rozvojem města a kvalitou života ve městě
- sběr a interpretace prostorových dat o městě, analytická činnost v oblasti strategického a územního plánování, modelování pro účely plánování a rozvoje města
- tvorba a implementace koncepčních dokumentů a manuálů pro tvorbu veřejných prostorů města a jejich detailů, řešení mobiliáře města
- péče o architektonickou kvalitu veřejných staveb – posuzování záměrů, spolupráce na tvorbě zadání, konzultace a spolupráce s architekty, iniciace projektů
- komunikace s volenými zástupci města a úřadem města ve věcech urbanisticko-architektonického rozvoje města, veřejných prostor, stavebních záměrů a územního plánování – konzultace, odborný servis, koordinace, zpracování a příprava podkladů pro činnost samosprávy a volených zástupců města
- komunikace s veřejností a investory ve věcech urbanisticko-architektonického rozvoje města, územního plánování, péče o veřejný prostor a infrastrukturu – prezentace, propagace, participace, konference, semináře, workshopy, komentované procházky, výstavy
- zastupování města, jakožto účastníka, v územních a stavebních řízeních dle stavebního zákona
- odborná podpora pro zpracování závazných stanovisek, vydávaných úřadem města
- odborná a konzultační spolupráce při pořizování územně plánovací dokumentace a podpora *pověřeného zastupitelem pro pořizení územního plánu* z pozice projektanta a samosprávy města
- spolupráce na řešení situace brownfieldů ve městě
- spolupráce na tvorbě vize jezera Milada a jejím naplňování
- činnost projektanta územně plánovacích podkladů (územní studie) a územně plánovacích dokumentací (územní plán, regulační plán)
- spolupráce s dotčenými odbory na tvorbě programu rozvoje města
- konzultační a poradenská činnost pro volené orgány města, komise a výbory města, úřad města a občany města

Návrh struktury organizace

VNITŘNÍ STRUKTURA

Pro konkrétní návrh struktury organizace byla čerpána inspirace z již fungujících obdobných organizací, včetně osobních konzultací s jejich řediteli (KAM Brno, KAM Karlovy Vary) a dále z metodiky společnosti 4ct s.r.o., která se na zřízení těchto organizací podílela. Grafické schéma organizace je přílohou č.3.

Základní struktura organizace v návrhu sestává z ředitele, administrativy a pěti sekcí:

Ředitel

- ředitel organizace = „městský architekt“

Administrativa

- zajišťuje běžný chod kanceláře

1. Sekce strategie

- Spolupracuje s Odborem strategického rozvoje na tvorbě strategie města. Postupně může přebírat jeho samosprávnou agendu. Věnuje se mimo jiné také strategii k řešení brownfieldů města a strategii rozvoje jezera Milada. Důležitým vstupem budou data a informace o městě.

2. Sekce územní plánování

- Spolupracuje na tvorbě zadání územního plánu, případně může i územní plán zpracovávat. Přípravuje podkladní studie, analýzy a koncepce v oblasti územního plánování. Spolupracuje na zadávání, vyhodnocování či případně zpracování podrobnějších dokumentů jako jsou územní studie, regulační plány apod. Podporuje odborně samosprávu města a určeného zastupitele. Vyjadřuje se za město k zásadním otázkám územního plánování a rozvoje města. Postupně může přebírat část samosprávných činností Odboru investic a územního plánování.

3. Sekce veřejného prostoru

- Vytváří koncepce a koncepční dokumenty veřejného prostoru města a jeho detailů (mobiliář apod.). Iniciuje, koordinuje, navrhuje a vypracovává konkrétní návrhy úprav veřejných prostranství. Koordinuje jednotlivé záměry jiných odborů magistrátu, městských organizací a městských obvodů. Spolupracuje na podpoře udržitelné dopravy ve veřejném prostoru (cyklodoprava, pěší apod.).

4. Sekce dat a informací

- Sbírá, uspořádává, strukturuje a vyhodnocuje data a informace o městě. Provádí analýzy a poskytuje potřebné výstupy ostatním sekcím KAM a odborům magistrátu. Vytváří mapové podklady a aplikace, včetně jejich zveřejňování. Tvoří územně analytické podklady. Sekce by měla postupně převzít veškerou agendu oddělení GIS Odboru investic a územního plánování.

5. Sekce komunikace a PR

- Komunikuje a prezentuje práci i jednotlivé výsledky a výstupy práce KAM i magistrátu města ve věcech rozvoje města. Využívá webové stránky, kanály sociálních sítí, městské noviny či média obecně. Pořádá diskuze, workshopy, přednášky, tematické procházky. V delším horizontu zapojuje občany do utváření rozvoje města (participace). Spolupracuje s mediálním oddělením Kanceláře primátora.

Při zřízení organizace je třeba počítat s **postupným růstem**, tak jak bude jednotlivě aktivována určená agenda a úkoly, a především také tak, jak se budou vyvíjet potřeby města vzhledem k této organizaci. Rozvoj organizace tak může a bude probíhat v jednotlivých fázích, s čím budou souviset budoucí personální i finanční nároky. V rámci zpracování koncepce organizace je stanoven předpokládaný minimální počet pracovníků (MIN) a dále optimální počet pracovníků (OPTI) na dané pozici. V další fázi konkrétní přípravy zřízení organizace mohou být tyto počty a predikce dále podrobněji strukturovány a rozpracovány.

MIN/OPTI	VEDENÍ	STRATEGIE	ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	VEŘEJNÝ PROSTOR	DATA A INFORMACE	KOMUNIKACE A PR
ŘEDITEL	1/1					
ADMINISTR.	1/2					
VEDOUCÍ SEKCE		1/1	1/1	1/1	1/1	1/1
SENIOR SPECIALISTA		0/1	0/2	0/1	0/0	0/0
JUNIOR SPECIALISTA		1/3	1/4	1/2	0/2	0/2
CELKEM	2/3	2/5	2/7	2/4	1/3	1/3

CELKEM PRACOVNÍKŮ – MINIMÁLNĚ 10 / OPTIMÁLNĚ 25

Popis jednotlivých pozic :

Ředitel – ředitel organizace = „městský architekt“

Administrativa – asistent/ka, účetní – zajištění chodu kanceláře

Vedoucí sekce – osoba zodpovědná za jednotlivou sekci a její témata

Senior specialista – manažer jednotlivých větších témat a projektů v rámci sekce

Junior specialista – zpracovává jednotlivé úkoly, projekty, témata a zadání v rámci sekce

Součástí struktury organizace mohou být dále stážisté/studenti, **nezávislí specialisté a poradci**. Nezávislým poradcem či specialistou jsou myšleni externí spolupracovníci, najímaní v samostatném smluvním či pracovním vztahu na konkrétní úkoly či expertízy. Jedná se o vysoce specializované či zkušené odborníky, jejichž plnohodnotné a dlouhodobé plné zaměstnání by nebylo reálné či potřebné vzhledem např. k časově i obsahově jasně vymezenému problému, nebo by bylo finančně nákladné. Je možné uvažovat, že by v rámci externích spolupracovníků vznikl pravidelněji spolupracující užší okruh (DPP, DPČ) a dále širší okruh, najímaný pouze jednotlivě na jednotlivé úkoly či zakázky (smluvní vztah). Může se jednat o specialisty v oborech sociologie, sociální geografie, dopravy, infrastruktury, geografie, krajinného plánování, životního prostředí, architektury a urbanismu, komunikace, ekonomie či práva apod.

VNĚJŠÍ VAZBY

Základním partnerem příspěvkové organizace a jejího ředitele je **RADA MĚSTA**, která souhlasí s jednotlivými záměry a projekty včetně rozpočtu a koncepce organizace. V zásadních věcech je to pak samozřejmě i **ZASTUPITELSTVO MĚSTA**, jakožto nejvyšší samosprávný orgán, který jednotlivé věci schvaluje.

Kontrolní činnost organizace a ředitele by měla zabezpečovat **DOZORČÍ RADA**, jejíž složení by navrhovala a schvalovala Rada města a která by měla být složena ze zástupců politického vedení města. Počet členů by mohl být 3-5.

Odbornou kontrolní činnost a základní koncepční směřování organizace by měla vykonávat **ODBORNÁ RADA**, jejíž složení by navrhoval ředitel a schvalovala Rada města. Mělo by se jednat o renomované místní či celorepublikové odborníky, kteří by se scházeli několikrát ročně, posuzovali by a vyjadřovali by se k zásadnímu koncepčnímu směřování organizace a dílčím celoměstským tématům. Počet členů by mohl být 5-7.

KOORDINAČNÍ či **PRACOVNÍ SKUPINY** by byly volnou formou, vznikající k zásadním tematickým okruhům, kdy by měly sloužit především ke koordinaci v rámci města (KAM, jednotlivé odbory a další organizace města) či k intenzivnější spolupráci např. se zástupci veřejnosti, politiků apod.

Kancelář architektury města by dále měla spolupracovat se všemi odbory a složkami magistrátu města (viz. organizační struktura magistrátu) a dalšími organizacemi zřizovanými městem. Odbory magistrátu poskytují Kanceláři architektury součinnost v otázkách rozvoje města, ale rovněž v otázkách organizačních, administrativních, metodických, legislativních atd. Organizačně by měla být nová příspěvková organizace zařazena přímo pod **PRIMÁTORA MĚSTA** (Kancelář primátora).

Podpůrnou složkou Kanceláře architektury města nebo lépe celého tématu rozvoje města by mohla být **ŠIRŠÍ DISKUZNÍ PLATFORMA** (ozvučná deska), která by sdružovala místní odborníky, zástupce aktivní veřejnosti, důležité organizace, firmy a stakeholdery města a která by sloužila k důkladnému prodiskutování a prezentaci zásadních témat rozvoje města. Nominaci do této platformy by měl provádět primátor města ve spolupráci s ředitelem KAM. Diskutovaná témata by mohla přesahovat témata Kanceláře architektury a platforma by se mohla věnovat i dalším zásadním oblastem.

Samostatnou částí spolupráce je pak prostředí **VEŘEJNOSTI**. Zde se může jednat o veřejnost odbornou (místní odborníci), aktivní (aktivisté a zástupci spolků) a nakonec nejširší veřejnost obecnou. Každá ze skupin se do činnosti Kanceláře architektury bude zapojovat různou, méně či více poučenou formou. A naopak práce s veřejností je jedno ze zásadních témat činnosti KAM.

Rozpočtové nároky organizace

Z hlediska rozpočtových nároků organizace lze počítat s postupným růstem, tak jak bude organizace průběžně vznikat, tak jak se bude dařit naplňovat personální pozice a především tak, jak bude postupně naplňována, rozšiřována či zužována agenda, kterou se bude Kancelář architektury města zabývat. Takovýto vývoj nastal u všech obdobných institucí (Karlovy Vary, Praha, Brno).

Z hlediska nákladů budou hlavním podílem mzdové náklady zaměstnanců a dále nákup služeb a ostatní drobné náklady, investice, materiál, opravy a údržba. Zásadní bude i sídlo organizace a s tím spojené náklady na nájem (pokud by se nejednalo o majetek města) a vstupní náklady na úpravy a vybavení prostor, včetně technického a softwarového vybavení a nákupu mobiliáře. Sídlo organizace by mělo a mohlo být významnějším místem ve veřejném prostoru města (prezentace a zapojování občanů do

chodu organizace). V následující tabulce je uvedena orientační predikce možných budoucích rozpočtových nároků organizace (v tis. Kč):

ROK	POČET ZAMĚSTNANCŮ	MZDOVÉ A OSOBNÍ NÁKLADY	SLUŽBY A OSTATNÍ NÁKLADY	INVESTICE	CELKEM
2020	6	3 600	2 300	1 100	7 000*
2021	10	6 500	3 400	400	10 300
2022	15	10 000	5 000	600	15 600
2023**	25	17 500	8 500	1 000	27 000

* část nákladů bude řešena převodem ze stávajících nákladů magistrátu (přesun pracovních míst, rozpočtových kapitol apod.)

** pro rok 2023 se jedná o teoretickou predikci maximální varianty rozpočtu organizace v případě např. zpracovávání územního plánu organizací

Z hlediska rozpočtu bude pochopitelně hlavním příjmem příspěvek zřizovatele. Doplňkovým příjmem může být vlastní výdělečná činnost, či poskytování služeb dalším organizacím v rámci Ústí nad Labem, případně další granty, dotace apod. Ve vztahu ke stávajícímu rozpočtu města bude část nákladů na vznik a činnost Kanceláře architektury města sanována přesunem pracovních pozic ze stávající struktury magistrátu (Oddělení městského architekta, Odbor investic a územního plánování, Odbor strategického rozvoje) či související možností přesunu části dalších rozpočtovaných nákladů (finance na územní plánování, územní studie apod.). Z dlouhodobého hlediska může činnost Kanceláře architektury města přinášet úspory v rámci koordinovaného a koncepčního přístupu k řešení svěřené agendy či úspory v rámci činností, na něž si nyní musí město najímat externí poskytovatele.

Návrh dalšího postupu a potřebných kroků

V případě úspěšného schválení koncepce a jejích závěrů v Zastupitelstvu města Ústí nad Labem musí následovat realizační fáze přípravy zřízení nové organizace plánování města – příspěvkové organizace Kancelář architektury města. V rámci této fáze musí být učiněny následující kroky:

- rozpracování návrhu organizace do konkrétních parametrů – především rozpracování organizačního schématu organizace, rozpracování náplně práce jednotlivých sekcí organizace včetně personálního obsazení, vazby na stávající organizační uspořádání města a vazby na aktuální strategické a rozvojové dokumenty města, podrobné rozpracování budoucího možného vývoje organizace
- příprava právních dokumentů zřízení organizace – zřizovací listina, statut
- příprava formy, statutů, jednacích a organizačních řádů dalších složek (dozorčí rada, odborná rada atd.)
- příprava konkrétní organizační změny Magistrátu města Ústí nad Labem
- příprava rozpočtu organizace na rok 2020

- nalezení sídla činnosti organizace
- příprava výběrového řízení na obsazení pozice ředitele organizace či případných dalších pozic (otevřené výběrové řízení s odborným obsazením výběrové komise)
- příprava podkladů pro zřízení organizace v orgánech města (RM, ZM)

Z hlediska časového harmonogramu, v případě schválení koncepce v ZM v září 2019, lze uvažovat o provedení realizační fáze na podzim 2019 s výsledným předložením zřizovacích dokumentů do Zastupitelstva města v prosinci 2019 či na začátku roku 2020, tak aby organizace mohla začít reálně fungovat v průběhu **prvního pololetí roku 2020**.

Závěr

Úkolem zpracované koncepce bylo nalézt nový způsob organizace plánování města Ústí nad Labem. Byla provedena analýza stávajícího fungování, analýza zřizování pozice městského architekta obecně, rešerše příkladů fungování této pozice v obdobných českých městech včetně osobních návštěv a konzultací s renomovanými experty. Na základě těchto vstupních podkladů byly detailněji rozpracovány dvě varianty možné organizace plánování města a po jejich vyhodnocení byla vybrána nejvhodnější forma nového uspořádání, a to **zřízení nové příspěvkové organizace – Kanceláře architektury města**. Vybraná varianta byla dále doplněna o podrobnou organizační a finanční strukturu a o harmonogram s obsahem nutných dalších kroků a postupu.

Nová organizace přinese zlepšení situace města v oblasti jeho rozvoje, územního plánování, strategického směřování a všech souvisejících témat a problémů. Mimo to se bude věnovat každodennímu stavu města a jeho veřejných prostranstvích. Bude sebevědomým partnerem úřadu, politiků a občanů města, které bude informovat o všech zásadních krocích a plánech a zapojovat je do jejich přípravy. Bude moderní a odbornou organizací, schopnou reagovat na požadavky dnešního života a jeho mnohdy rychlou proměnlivost. Díky všem těmto aspektům může přispívat k tomu, aby se Ústí nad Labem stalo kvalitně fungující metropolí s jasnou vizí svého rozvoje a místem, kde se dobře žije.

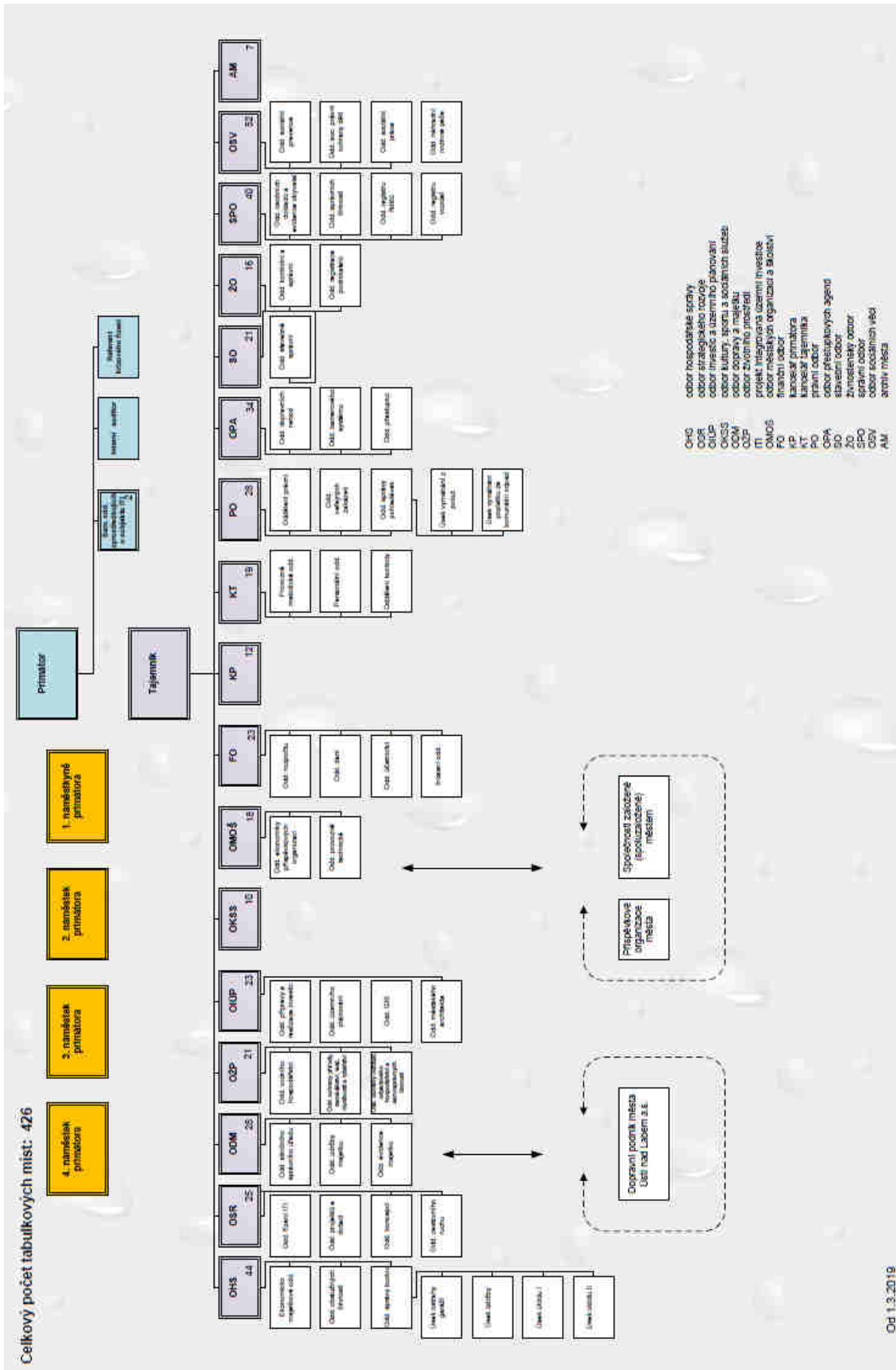
Literatura, zdroje a odkazy :

- Metodika společnosti 4ct s.r.o.
- Zřizovací listina, rozpočet a rozpočtový výhled příspěvkové organizace Kancelář architektů města Brna (www.kambrno.cz)
- Zřizovací listina, rozpočet a rozpočtový příspěvkové organizace Kancelář architektury města Karlovy Vary (www.kamkv.cz)
- Kancelář architektury města Karlovy Vary – návrh organizace // 01.2018 // 4ct s.r.o.
https://mmkv.cz/sites/default/files/dokumenty/kam_kv_textova_cast_a_prilohy.pdf
- Městský architekt // publikace z edice České komory architektů
<https://www.cka.cz/cs/media/prilohy/cka-edice-mestsky-architekt-tisk.pdf>
- Návrh řešení instituce městského architekta v Brně // 03.2015 // Ing.arch. Marek Janatka, Ph.D., Ing.arch. Václav Zůna
<https://www.brnoplus.cz/ke-stazeni/Studie%20HA.pdf>
- Městský architekt // Bulletin České komory architektů 3/2018
<https://www.cka.cz/cs/cka/tema-CKA/mestsky-architekt>
- Kdo je městský architekt? // Veřejná správa 1/2017
www.mvcr.cz/soubor/vs-01-2017-6-9-pdf.aspx
- 2.Brněnská ozvučná deska – Zřízení útvaru městského architekta
<https://kambrno.cz/brnenska-ozvucna-deska/2-brnenska-ozvucna-deska-zrizeni-utvaru-mestskeho-architekta/>
- Materiály a pracovní výstupy neformálního uskupení : Skupina nezávislých architektů a inženýrů pro rozvoj města Ústí nad Labem (www.facebook.com/SNAIPR.ul)

Přílohy :

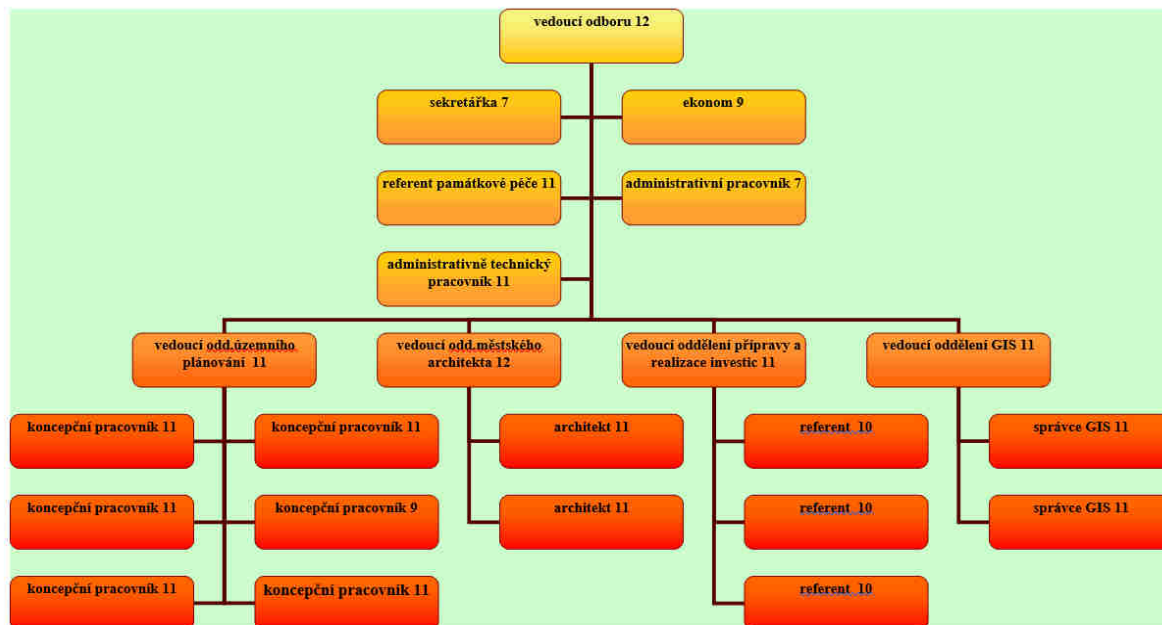
1. Aktuální organizační schéma úřadu magistrátu města Ústí nad Labem
2. Schéma Odboru investic a územního plánování a Odboru strategického rozvoje
3. Grafické schéma návrhu organizace Kanceláře architektury města

PŘÍLOHA Č.1 – aktuální organizační schéma úřadu Magistrátu města Ústí nad Labem

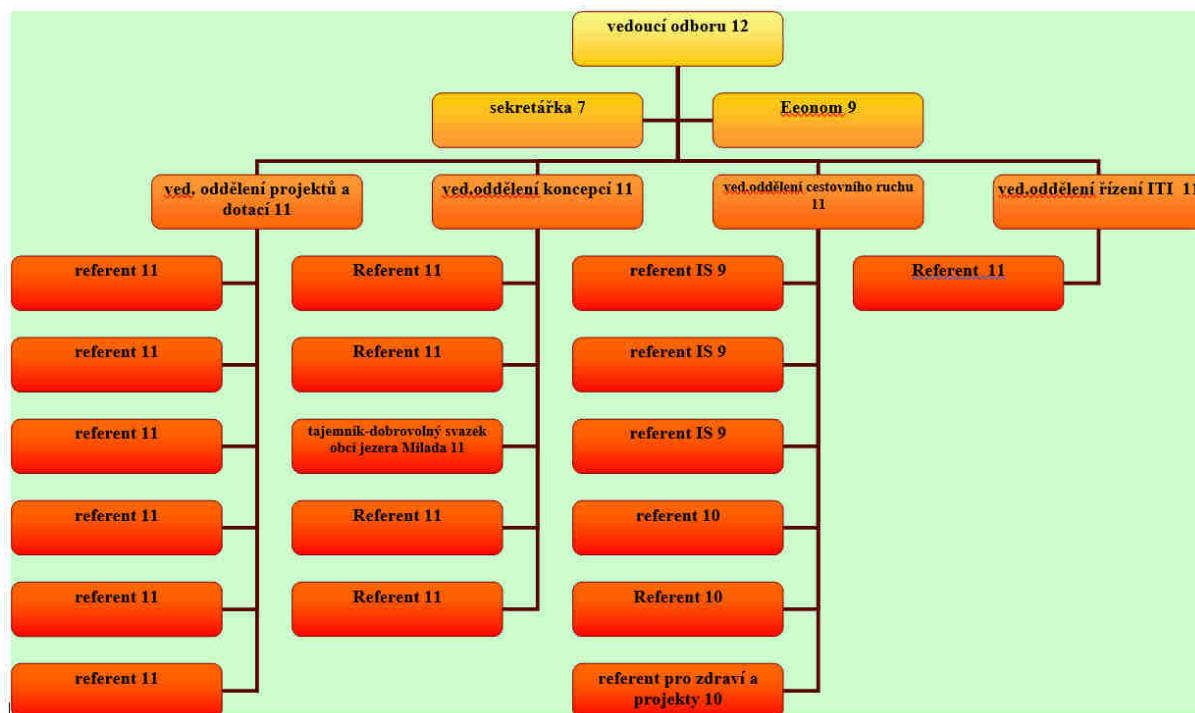

PŘÍLOHA Č.2

SCHEMA ODBORU INVESTIC A ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ :

SCHEMA ODBORU STRATEGICKÉHO ROZVOJE :

PŘÍLOHA Č.2 - Grafické schéma návrhu organizace Kanceláře architektury města

